

NVE
HMOTA

1. Občianske právo ako právne odvetvie

Pod pojmom OP treba rozumieť právne odvetvie, ktoré všeobecne upravuje majetkové vzťahy a s nimi súvisiace **osobné a osobnomajetkové vzťahy**, pričom subjekty týchto vzťahov majú v právnej rovine rovnaké postavenie a dispozičnú autonómiu.

OP upravuje aj rýdzo **osobné**, resp. osobnostné vzťahy, ktoré vznikajú v súvislosti s ochranou určitých aspektov ľudskej osobnosti. Patria k nim najmä:

- ochrana telesnej integrity, osobnej slobody, občianskej cti, ľudskej dôstojnosti
- ochrana prejavov osobnosti zachytenej na určitom hmotnom substráte (písomnosti), zvukové a obrazové záznamy, iné prejavy osobnej povahy
- ochrana mena FO ako aj názvu PO, ochranu obchodného mena FO a PO, pod ktorým podnikateľ robí právne úkony pri svojej podnikateľskej činnosti.

Osobnomajetkovými vzťahmi upravený OP sú právne vzťahy vznikajúce z výsledkov duševnej tvorivej činnosti. **Osobnostnomajetkové** vzťahy možno rozčleniť do týchto podskupín:

- autorskoprávne vzťahy a vzťahy im príbuzné
- právne vzťahy zo zlepšovacích návrhov
- právne vzťahy k patentom
- právne vzťahy k ochranným známkam
- právne vzťahy k úžitkovým vzorom
- právne vzťahy k dizajnom
- právne vzťahy k topografiám polovodičových výrobkov
- právne vzťahy k novým odrodám rastlín a plemenám zvierat

Uvedené vzťahy sú upravené osobitne mimo O.zákonníka a pre jeho špecifickú povahu ich občiansko právna teória zaraďuje do oblasti práva duševného vlastníctva.

O.zákonník a jeho systematika:

Prvá časť - všeobecné ustanovenia

Druhá časť - vecné práva

Tretia, štvrtá a piata časť - boli zrušené

Šiesta časť - zodpovednosť za škodu, bezdôvodné obohatenie

Siedma časť - dedičské právo

Osma časť - záväzkové právo - najrozsiahlejšie

Deviata časť - záverečné, prechodné a zrušovacie ustanovenia

3. Občianskoprávny vzťah - predmet

✓ Primárnym predmetom občianskoprávnych vzťahov je ľudské správanie určené obsahom právnych noriem. Toto správanie sa uskutočňuje buď:

- činnosťou subjektu (jeden druhému niečo dá, alebo koná niečo iné)
- nečinnosťou subjektu (strpí nejakú činnosť alebo zdrží sa)

Avšak aj správanie FO alebo PO má tiež svoj predmet. V tomto zmysle hovoríme o tzv. nepriamom (sekundárnom) predmete OP vzťahov. Predmetom OP vzťahov sú veci a za určitých podmienok práva alebo iné majetkové hodnoty.

Možno teda zhrnúť, že priamym predmetom OP vzťahov je správanie ľudí a nepriamym predmetom sú veci, práva, výsledky tvorivej duševnej činnosti a hodnoty ľudskej osobnosti.

4. Premlčanie a preklúzia podľa OZ

Premlčanie - § 100 - § 114

Preklúzia - po uplynutí lehoty právo zaniká (záručné lehoty!). Práva a povinnosti zaniknú uplynutím času, na ktorý boli obmedzené.

2./ Občianskoprávne vzťahy - subjekty ✓

Sú to právne vzťahy predmetom ktorých sú osobnostné, osobnomajetkové a majetkové vzťahy vznikajúce medzi FO, PO a štátom navzájom. Sú to teda konkrétne právne vzťahy medzi konkrétnymi právnymi subjektami. Charakter. Znakom občianskoprávných vzťahov je rovné postavenie účastníkov.

Každý občianskoprávny vzťah tvoria tieto prvky:

- subjekty – určité FO a PO alebo štát
- predmet /objekt/
- obsah – konkrétne práva a povinnosti

Subjektami sú teda FO a PO a jednak štát pokiaľ vstupuje do občianskoprávných vzťahov. FO je človek ako bytosť, bez ohľadu na jeho štátne občianstvo. Subjektom občianskeho práva môžu byť aj cudzí štátni občania, resp. bezdomovci.

PO charakterizujeme ako organizáciu osôb alebo majetku, ktorá sa vytvára na určitý účel a ktorej objektívne právo priznáva právnu subjektivitu. Všeob. znakmi PO sú:

a/ názov

b/ sídlo

c/ spôsob konania PO v právnych vzťahoch

Druhy PO:

a/ združenia FO alebo PO

b/ účelové združenie majetku

c/ jednotky územnej samosprávy

d/ iné subjekty

4./ Premlčanie a prekluzíva podľa OZ

Právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v zákone ustanovenej. Na premlčanie súd prihliada len na námietku dlžníka. Premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Nepremlčujú sa práva z vkladov na vkladných knižkách, alebo iných formách vkladov a bežných účtoch.

Dĺžka premlčacej lehoty nie je ustanovaná jednotne pre všetky práva podliehajúce premlčaniu.

Premlčacia doba je trojročná ak zákon neustanovuje inak a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej splátky stane sa zročným celý dlh, začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplatennej splátky. Pri právach na plnenie z poistenia začína plynúť premlčacia doba za rok po poistnej udalosti. Právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a tom kto za ňu zodpovedá. Ak bola škoda spôsobená úmyselne alebo trestným činom korupcie je premlčacia lehota 10 ročná. Takáto lehota je aj pri premlčaní vecného bremena.

Prekluzíva je neuplatnenie práva. Z porovnania s premlčaním sú zrejme dva rozdiely:

- premlčaním právo nezaniká, dlžník musí premlčania výslovne namietnuť a súd naň neprihliada z úradnej povinnosti
- naproti tomu prekludovaná pohľadávka zaniká ex lege a súd na prekluziu prihliada z úradnej povinnosti.

5. Právne skutočnosti – pojem, subjektívne a objektívne právne skutočnosti

OP skutočnosti možno charakterizovať ako objektívne reálne skutočnosti iné než zákon, ktoré na základe zákona spôsobujú právne následky. Z právnotechnického hľadiska občianskoprávnymi skutočnosťami sú okolnosti predvídané hypotézou občianskoprávnej normy.

Subjektívne – závislé od ľudského správania

Objektívne – označované ako právne relevantné udalosti, ako je napr. narodenie, smrť, uplynutie času

Objektívne skutočnosti sú zväčša právne významné len v spojitosti so subjektívnymi skutočnosťami

Subjektívne skutočnosti - patria sem:

- právne úkony
- výkonné akcie
- konštitutívne rozhodnutia súdov

Delia sa na správne podľa zákona a správne proti právu

6./ Právny úkon a jeho náležitosti ✓

Právny úkon je prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy a týmto prejavom spájajú.

Prejav vôle sa môže urobiť konaním alebo opomenutím, môže sa stať výslovne alebo iný, spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosti o tom, čo chcel účastník prejaviti. PÚ sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne – inak je neplatný. PÚ, ktorého predmetom je plnenie nemožné je neplatný. PÚ nie je neplatný pre chyby v písaní a počítaní, ak je jeho význam nepochybný.

Podstatné znaky PÚ: prejav vôle

zameranie prejavu vôle

uznanie prejavu vôle právnym poriadkom

nastúpenie právnych následkov, kt. konajúci sledoval, t.j. vznik, zmena a zánik práv a povinností.

Vôľa je psychický vzťah konajúceho človeka k zamýšľanému právnemu následku. Prejav vôle je vonkajšou manifestáciou vôle. Pri výslovnom prejave vôle sa používa reč.

Typy PÚ: **typické** – upravuje ich právny poriadok

atypické – majú malý spoločenský význam, nie sú výslovne upravené a nie sú právnymi normami pomenované

zmiešané – sú kombináciou rôznych typov PÚ

jednostranné, dvojstranné, adresované a neadresované.

Náležitosti PÚ: náležitosti subjektu /osoby/

náležitosti vôle

náležitosti prejavu

náležitosti vôle a prejavu

náležitosti predmetu

K 1/ Predpokladom platnosti PU je spôsobilosť osoby, ktorá robí úkon na právne úkony.

K 2/ Vôľa má právnu relevanciu len vtedy, ak splňa náležitosti, ktoré predpisuje právo. Vôľa musí byť skutočne daná a musí byť slobodná, vážna a bez omylu.

K 3/ Náležitosťou prejavu je jeho zrozumiteľnosť, určitosť a forma.

K 4/ Vôľa a prejav musia byť v náležitom, vzájomnom pomere – v zhode.

K 5/ Náležitosťami predmetu PÚ je jeho možnosť a dovolenosť.

Možnosť – je to možnosť plnenia, ktoré je jeho predmetom.

O nedovolenosti PÚ ide vtedy, keď PÚ svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonom.

7./ Právna subjektivita FO a PO, spôsobilosť na právne úkony ✓

Právnym subjektom je každá osoba, ktorá má spôsobilosť na práva a a povinnosti a spôsobilosť na právne úkony.

Spôsobilosť na práva a povinnosti je spôsobilosť nadobúdať práva a povinnosti v medziach právneho poriadku. Je to možnosť byť nositeľom práv a povinnosti.

Spôsobilosť na právne úkony je spôsobilosť vlastným konaním zakladať, meniť či rušiť právne vzťahy alebo právne povinnosti a práva. Predpokladá sa pritom doiahnutie intelektuálnej a vôľovej vyspelosti. U FO vzniká v plnom rozsahu dosiahnutím plnoletosti – t.j. dovršením 18. rokov. Pred dovršením tohto veku sa plnoletosť nadobúda len uzavretím manželstva, hoci aj neplatného, a to v prípade maloletého, ktorý je starší ako 16 rokov a na uzavretie manželstva dal povolenie súd.

Maloletí majú len obmedzenú spôsobilosť na právne úkony, ktoré su svojou povahou primerané rozumovej a vôľovej vyspelosti zodpovedajúcej ich veku.

Spôsobilosť na právne úkony vzniká postupne, môže byť rozhodnutím súdu obmedzená, prípadne vylúčená. Zbaviť FO spôsobilosti na PÚ možno za predpokladu, že táto osoba má duševnú poruchu, ktorá nemá len prechodný charakter. Obmedzenie spôsobilosti môže určiť súd ak je duševná porucha len prechodná, alebo v dôsledku nadmerného požívania alkoh. nápojov..

Právna subjektivita FO vzniká narodením. Priznáva sa i nenarodeným ale už počatým detom pokiaľ sa narodí živé. Zaniká smrťou potvrdenou lekárskou obhliadkou, vyhlásením FO za mŕtvu /aj nezvestnej osoby /

PO vzniká na základe:

- písomnej zmluvy o zriadení PO alebo
- zakladacou listinou o zriadení PO alebo
- inou formou

Na to nadväzuje zápis PO do obchodného registra alebo iného zákonom určeného registra. PO zaniká dňom výmazu z príslušného registra.

8./ Vlastnícké právo – jeho obsah, výkon

Vlastnícké právo je právnym vzťahom, právnou kategóriou vlastníctva. Delíme ho na objektívne a subjektívne. Je to možnosť vlastníka vec držať, užívať a disponovať ňou na základe vlastnej úvahy a rozhodovania a to svojou mocou uznanou a chránenou zákonom. Všetci vlastníci majú rovnaké práva a povinnosti a poskytuje sa im rovnaká právna ochrana. Vlastník má právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnené zasahuje, najmä sa môže domáhať vydania veci od toho, kto mu ju neprávom zadržuje. Vlastník veci sa musí zdržať všetkého, čím by obťažoval iného alebo čím by vážnejšie ohrozoval výkon jeho práv. Nesmie najmä ohrozovať susedovu stavbu alebo pozemok úpravami pozemku alebo stavby. Vlastníci susediacich pozemkov sú povinní umožniť na nevyhnutnú dobu a v nevyhnutnej miere vstup na svoje pozemky, prípadne na stavby na nich stojacich, pokiaľ to nevyhnutne vyžaduje údržba susediacich stavieb a pozemkov. Vlastník je povinný strpieť, aby v stave núdze alebo vo verejnom záujme bola na nevyhnutnú dobu a v nevyhnutnej miere a za náhradu použitá jeho vec.

Obsah VP: právo vec užívať a požívať jej plody a úžitky

právo vec držať

právo na ochranu proti neoprávnenému zásahu do vlastníckeho práva

Rozsah výkonu VO vymedzuje § 3 ods.1 OZ – t.j. platí zákaz takého výkonu práva, ktorým by bez právneho dôvodu niekto zasahoval do práv a oprávnených záujmov iných, alebo ktorý by bol v rozpore s dobrými mravmi. Prvoradý význam má najmä úprava susedských vzťahov a dočasné obmedzenie vlastníckeho práva. Právnymi prostriedkami obmedzujúcimi VP sú záložné právo, vecné bremeno a zádržné právo.

9./ Podielové spoluvlastníctvo ✓

Pri podielovom spoluvlastníctve tá istá vec patrí vlastnicky viacerým subjektom. Účasť každého z nich na spoluvlastníckom vzťahu je vyjadrená určitým podielom. Podiel vyjadruje mieru, akou sa spoluvlastníci podielajú na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoluvlastníctva k spoločnej veci. Ak nie je právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi inak dohodnuté, sú podiely všetkých spoluvlastníkov rovnaké. Podielový spoluvlastník má tie isté práva a povinnosti ako vlastník, s tým obmedzením, že rovnaké práva a povinnosti k spoločnej veci patria aj ostatným spoluvlastníkom.

Ak sa spoluvlastnícky podiel prevádza, majú spoluvlastníci predkupné právo.

Spoluvlastníci sa môžu dohodnúť o zrušení spoluvlastníctva a o vzájomnom vysporiadaní ak je predmetom spoluvlastníctva nehnuteľnosť, dohoda musí byť písomná. Každý zo spoluvlastníkov je povinný vydať ostatným na požiadanie písomné potvrdenie o tom ako sa vysporiadali ak nemala dohoda o zrušení písomnú formu. Ak nedôjde k dohode, zruší spoluvlastníctvo a vykoná vyporiadanie na návrh niektorého vlastníka súd. prihliadne pritom na veľkosť podielov a na účelné využitie veci. Ak vec žiadny zo spoluvlastníkov nechce, súd nariadi jej predaj a výtazok rozdelí podľa podielov. Nehnuteľnosť je nedeliteľná ak sa má deliť na poschodia.

10./ Bezpodielové vlastníctvo manželov ✓

Občiansky zákonník formou bezpodielového vlastníctva upravuje spoločenstvo vlastníckych práv manželov k veciam, ktoré nadobudli počas trvania manželstva, okrem vecí získaných dedičstvom alebo darom, alebo ja vecí, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jedného z manželov a tiež autorské diela aj keď vznikli počas manželstva. Subjektami BSM môžu byť len manželia a nie iné osoby. Poznáme zákonné a dohodou modifikované BSM. Pre BSM je charakteristické, že manželia nemajú kvantitatívne určený podiel na vlastníckom práve k spoločnej veci. Vznik a trvanie BSM je podmienené vznikom a trvaním manželstva. Manželia môžu dohodou rozšíriť alebo zúžiť zákonom stanovený rozsah bezpodiel. Spoluvlastníctva. Manželia sa môžu dohodnúť, že vyhradia vznik BSM ku dňu zániku manželstva.

Veci v BSM užívajú obaja manželia spoločne, spoločne uhrádzajú aj náklady vynaložené na veci alebo spojené s ich užívaním a udržiavaním.

Ak dôjde medzi manželmi k nezhode o právach a povinnostiach vyplývajúcich z BSM rozhodne na návrh niektorého z nich súd.

Zánikom manželstva zanikne i BSM. Zo závažných dôvodov, najmä ak by ďalšie trvanie BSM odporovalo dobrým mravom, môže súd na návrh niektorého z manželov toto spoluvlastníctvo zrušiť i za trvania manželstva. Takto zrušené BSM sa môže obnoviť len rozhodnutím súdu vydaným na návrh jedného z manželov. Ak dôjde k vyporiadaniu dohodou, sú manželia povinní vydať si na požiadanie písomné potvrdenie o tom, ako sa vypořádali. Ak sa vyporiadanie nevykoná dohodou, vykoná ho na návrh niektorého z manželov súd. Ak zanikne BSM vykoná sa vypořádanie v zmysle toho, že podiely oboch manželov sú rovnaké. Ďalej sa prihliadne na potreby maloletých detí, na to, ako sa každý z manželov staral o rodinu.

11. Dražba- oprávnená a neoprávnená

Z hľadiska vymedzenia pojmu držba sa tradične uvádzajú dva znaky:

- a) faktické ovládanie veci (corpus pussesionis)
- b) nakladanie s vecou ako s vlastnou(aminus ppossidendi)

Subjektom držby môže byť ktorýkoľvek subjekt občianskoprávných vzťahov. Nevylučuje sa ani pluralita držiteľov, t.j. určitá vec je vdržbe viacerých subjektov- spoludržiteľov. Napríklad spoludržiteľmi môžu byť aj manželia. Predmetom držby sú veci a práva.

-oprávnená: oprávneným držiteľom je každý, kto s vecou nakladá ako so svojou a je vzhľadom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že mu vec alebo právo patrí, vec môže nadobudnúť vydržaním po 10 rokoch nehnuteľnosť a hnutelnú vec po 3 rokoch .

Oprávnený držiteľ má rovnaké práva ako vlastník. To znamená, že oprávnený držiteľ má také isté postavenie ako vlastník: právo vec užívať, požívať jej plody a úžitky, disponovať s ňou, ako aj právo na ochranu. Len oprávnený držiteľ môže nadobudnúť vec držaním po splnení všetkých podmienok, ktoré zákon pre tento spôsob nadobúdania vlastníckého práva predpisuje (§ 135).

Z povahy držby vyplýva, že držiteľ počas držby využíva, hospodári s ňou a pritom vynaloží na vec aj náklady. V prípade, ak dôjde k vráteniu veci vlastníkovi, medzi oprávneným držiteľom a vlastníkom musí dôjsť k vypořádaniu majetkových nárokov. Zákon rieši tento vzťah, len pokiaľ ide o vynaložené náklady. Vlastník veci musí pri vypořádání nahradiť oprávnenému držiteľovi všetky náklady, ktoré na vec počas oprávnenej držby účelne vynaložil.

-neoprávnené: za neoprávneného držiteľa možno považovať každého, ktorý vec ovláda, užíva, nakladá s vecou ako s vlastnou pritom vzhľadom na všetky okolnosti nie je a nemôže byť dobromyseľný v tom, že mu vec alebo právo patrí, nemôže vec nadobudnúť vydržaním

12./ Vecné práva k cudzím veciam – vecné bremená, záložné právo, zádržné právo ✓

Vecné bremená sú právne vzťahy, na základe ktorých vzniká vlastníčkovi nehnuteľnosti povinnosť niečo strpieť, konať alebo niečoho sa zdržať v prospech niekoho iného. Na jednej strane vystupuje subjekt povinnosti zaťažený vecným bremenom/vlastník nehnuteľnosti/ a na druhej strane subjekt oprávnenia v prospech ktorého obmedzenie pôsobí. Predmetom právneho vzťahu vecného bremena je vždy nehnuteľná vec. Orgánom, ktorý môže zriadiť vecné bremeno je súd alebo administratívny orgán. Zmluva, ktorá zriaďuje vecné bremeno musí byť písomná a je potrebný vklad do katastra nehnuteľnosti. Právnym dôvodom vzniku vecného bremena je aj závet a vydržanie.

Vecné bremeno môže zaniknúť zo zákona, rozhodnutím príslušného orgánu, písomnou zmluvou, smrťou, zánikom nehnuteľnosti, uplynutím času.

Záložné právo slúži na zabezpečenie pohľadávky a jej príslušenstva a tým, že záložného veriteľa oprávňuje uspokojiť sa alebo domáhať sa uspokojenia pohľadávky z predmetu záložného práva. Subjektom záložného práva je záložný veriteľ, ktorému patrí pohľadávka zabezpečená záložným právom. Zálohom môže byť vec, právo, iná majetková hodnota, byt a nebytový priestor, ako aj súbor vecí, práv, alebo iných majetkových hodnôt, podnik alebo časť podniku. Záložné právo sa zriaďuje písomnou zmluvou, schválenou dohodou dedičov o vyporiadaní dedičstva, rozhodnutím súdu, alebo zákonom. Zmluva o zriadení záložného práva na hnutelnú vec sa musí uzatvoriť v písomnej forme, ak záložné právo vzniká odovzdaním veci podľa zákona. Záložným právom možno zabezpečiť aj pohľadávku, ktorá vznikne v budúcnosti. Na vznik záložného práva sa vyžaduje jeho registrácia v Notárskom centrálnom registri záložných práv. ZP zaniká napr. zánikom zabezpečenej pohľadávky, zánikom vecí a hodnôt na ktoré sa ZP vzťahuje, vzdaním sa ZP, uplynutím času, vrátením veci založcovi. Po zániku sa vykoná výmaz ZP z registra.

Zadržné právo predsťtuje oprávnenie veriteľa zadržať hnutelnú vec dlžníka na účely zabezpečenia svojej splatnej peňažnej pohľadávky. Predmetom zádržného práva ôže byť len hnutelná vec. Zádržné právo má iba zabezpečovaciú funkciu, nevzniká zmluvou ale faktickým zadržaním veci. Ten kto vec zadržáva je povinný sa o ňu starať, chrániť ju pred poškodením a zničením a má nárok na náhradu nákladov. Zádržné právo zaniká najmä uspokojením pohľadávky alebo poskytnutím dostatočnej zábezpeky

13./ Dedičskoprávny vzťah – predpoklady jeho vzniku ✓

Základným predpokladom dedenia je:

- smrť fyzickej osoby
- existencia dedičstva
- dedičský titul
- spôsobilý dedič

K1/ jedným zo zákl. predpokladov dedenia je smrť človeka. Dedičské právo umožňuje prechod majetku iba zo zomrelého na jeho právnych nástupcov. Smrť, jej čas a príčina sa zisťujú prehliadkou mŕtveho, lekár vystaví list o prehliadke mŕtveho a zapíše do knihy úmrtí. Pokiaľ nemožno smrť zistiť takto, súd môže vyhlásiť osobu za mŕtvu. Presné určenie okamihu smrti je dôležité pre zistenie okruhu dedičov. Dediť možno len po FO nikdy nie po PO.

K2/ Dedičstvo sú majetkové práva a povinnosti, ktoré smrťou FO nezanikajú. Predmetom dedičstva sú hlavne veci hnutelné a nehnuteľné, osobnomajetkové práva a záväzkové práva.

K3/ Dôvod, na základe ktorého dedič dedí predstavuje dedičský titul. Dediť možno zo zákona alebo zo závetu. Ak nenadobudne dedič dedičstvo zo závetu, nastupujú namiesto neho dediči zo zákona. Dedičstvo, ktoré nenadobudne žiadny dedič prípadne štátu. K dedeniu zo zákona dochádza ak poručiteľ zomrie bez zanechania platného závetu.

K4/ Predpokladom nadobudnutia dedičstva dedičom je jeho dedičská spôsobilosť. Rozlišujeme absolútnu a relatívnu. Osoba ktorá v čase smrti poručiteľa ešte nežije alebo už nežije nemôže dediť. T.j. dedič môže len ten, kto sa dožil smrti poručiteľa.

Zodpovednosť dediča:

dedič je zodpovedný za poručiteľove dlhy len do výšky ceny nadobudnutého dedičstva

Nadobúdanie dedičstva:

Občiansky zákonník pozná 2 dedičské dôvody:

- 1.,závet(testament)má prednosť pred dedením zo zákona
- 2.,zákon

Dedenie zo závetu:

a., vlastnou rukou-holografický závet-musi byť písaný vlastnoručne poručiteľom (nemôže ho diktovať musí sa uviesť deň,mesiac,rok písania závetu,musi ho vlastnoručne podpísať)

b.,závet vo forme notárskej zápisnice-spisuje ho notár podľa vole poručiteľa a ukladá sa na notárstve

c.,závet napísaný inak –poručiteľ ho musí vlastnoručne podpísať pred 2 svedkami ,kt.sa tiež podpisujú na závet.Svedkom nemôžu byť budúci dedičia .Ak poručiteľ nemôže čítať alebo písať ,musia závet podpísať 3 svedkovia. Závet musi obsahovať deň,mesiac,rok spísania a príslušné podpisy.

Napísaný závet môže byť zrušený:

- 1.,neskoršie platným závetom
- 2.,odvolaním závetu(pisomne)
- 3.,zničením listiny ,na kt.je závet

Náležitosti závetu:

určenie dediča
určenie majetku
určenie dedičských podielov ,ak je ich viac

Otázka č. 14 – dedičská nespôbilosť, vydedenie, odmietnutie dedičstva, neopomenuteľný dedič**Odmietnutie dedičstva:**

dedič môže dedičstvo odmietnuť ústne alebo písomným vyhlásením pred súdom alebo notárom Každý dedič musi prejavíť stanovisko k dedičstvu ,vyjadri sa, či ho prijíma alebo odmieta .Taktó vyjadrené stanovisko nemožno meniť .Odmietnutie dedičstva sa vzťahuje na celý dedičský podiel štát nemôže odoprieť dedičstvo ,ak ho dedič odmieta hovoríme tomu odúmrť

Vydedenie:**Poručiteľ môže vydediť toho ,kto:**

- a., mu neposkytol potrebnú pomoc v chorobe,starobe alebo iných závažných prípadoch
  - b., trvalo neprejavil o poručiteľa skutočný záujem ,aký by mal prejavíť
  - c., bol odsúdený za úmyselný trestný čin na trest odňatia slobody v dĺžke min 1 rok
  - d., sústavne a trvalo vedia neusporiadaný život
- vydedenie musi byť vykonané písomne tzv.listinou o vydedení-je napadnuteľná

Dedičská nespôbilosť:

znamená ,že nededí ten ,kto sa dopustil zavrhnutiahodného konania proti poručiteľovej vôli alebo úmyselného trestného činu proti poručiteľovi(ubliženie na zdraví,pokus o vraždu)alebo proti jeho manželovi-ke alebo deťom. Takáto osoba zo zákona nebude dedič ,iba ak by mu poručiteľ jeho činy odpustil.

Neopomenuteľní dedičia:

potomkovia sa nazývajú neopomenuteľní dedičia

Otázka č. 16 – Záonné dedičské skupiny**Dedenie zo zákona:**

- a., poručiteľove deti a manžel/ka-každý z nich rovnakým dielom .Ak nededí niektoré z detí ,nadobúdajú podiel jeho potomkovia
- b., ak nededia poručiteľovi potomkovia ,dedí v 2 skupine manžel/ka ,poručiteľovi rodičia a ostatní ,kt.žili s poručiteľom aspoň jeden rok pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti. Manžel/ka dedí polovicu a ostatní pomerne.
- c.,ak nededí manžel/ka ani žiadny z rodičov ,dedia poručiteľovi súrodenci a osoby ,ktoré s ním žili v domácnosti 1 rok pred smrťou .Ak nededí niektorí zo súrodencov ,dedia podiel jeho deti narovnako
- d.,ak žiadny dedič nededí v 3 skupine ,ak nededí žiaden z nich ,tak dedia prarodiča ,stari rodičia

15. Závet

HMOTA

Závet je podľa nášho platného práva jedinou právnou formou, v ktorej fyzická osoba môže podľa vlastnej vôle naložiť so svojím majetkom pre prípad svojej smrti. Je to jednostranný právny úkon, ktorým fyzická osoba poručiteľ robí v predpísanej forme dispozíciu svojím majetkom pre prípad smrti.

Forma

Novela zákon 509/1991 Zb. vniesla do úpravy formy závetu zásadnú zmenu spočívajúcu v tom, že okrem dvoch foriem závetu, ktoré poznalo predchádzajúce znenie občianskeho zákonníka / závet napísaný vlastnou rukou a závet zriadený vo forme notárskej zápisnice/, zaviedla ešte tretiu formu, a to závet zriadený v inej písomnej forme za účasti svedkov. Formálne náležitosti závetu možno rozlíšiť na všeobecné, ktoré sú spoločné všetkým formám závetu a osobitné, ktoré zákon ustanovuje pre jednotlivé formy závetu.

Druhy

Holografný závet - závet napísaný vlastnou rukou poručiteľa

Alografný závet- závet spíše niekto iný ako poručiteľ, alebo závet na stroji. Podpíše ho poručiteľ a dvaja svedkovia.

Tento sa delí na: Alografný závet za účasti dvoch svedkov

Alografný závet za účasti troch svedkov

Závet formou notárskej zápisnice: spisuje ho kvalifikovaný notár možno ním vylúčiť nebezpečenstvo z formálnoprávnych dôvodov a obsahových dôvodov

16./ Zákonné dedičské skupiny ✓

Rozoznávame štyri skupiny dedičov, pričom dedičia nasledujúcej skupiny nastupujú až vtedy ak neexistujú dediči predchádzajúcej skupiny/zásada subsidiarity/

1. skupina – tvoria ju deti a pozostalý manžel/ka/. Každý z nich dedí rovnakým dielom.

Najskôr sa však musí vysporiadať BSM. Ak hovoríme o deťoch máme namysli deti manželské, mimomanželské a aj osvojené. Ak nededí niektoré z detí poručiťa, dedia jeho deti, t.j. vnuci poručiťa. Ak nededia ani vnuci dedia ich potomkovia.

2. skupina – manžel poručiťa, rodičia poručiťa a spolužijúce osoby. Spolužijúce osoby – žili s poručiťom najmenej po dobu 1 roka pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti, starali sa o spoločnú domácnosť alebo boli odkázaní na výživu poručiťa

3. skupina – sú to súrodenci poručiťa tzv. spolužijúce osoby. Pri súrodencoch nezáleží či mali spoločných oboch rodičov alebo len jedného. Ak nededia jeho súrodenci, dedia ich deti, t.j. synovci, netere. Všetci môžu dediť i samostatne.

4. skupina - sem patria prarodičia poručiťa. Ak nededia oni dedia ich deti, t.j. tety a strýkovia poručiťa

17./ Predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu

Zákl. predpokladmi vzniku zodpovednosti za škodu je:

- protiprávny úkon – stav
- vznik škody
- príčinná súvislosť

Každý zodpovedá za škodu, kroeú spôsobil porušením právnej povinnosti. Môže byť spôsobená FO alebo aj PO – ak bola spôsobená pri ichčinnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Zodpovednosti sa zbaví len ten, kto preukáže že škodu nezavinil.

Osobná zodpovednosť – každý kto od iného prevzal vec, ktorá má byť predmetom jeho záväzku, zodpovedá z jej poškodenie, stratu alebo zničenie – ušitie šiat, oprava obuvi..., poskytovanie zdravotných služieb, prístroja- zubár.

Maloletý alebo ten, kto trpí duš. Chorobou zodpovedá za škodu len ak je schopný ovládnuť svoje konanie a zodpovedá spoločne s tým kto nad nim má dohľad. Ak nie je schopný ovládnuť svoje konanie je v plnej miere za škodu zodpovedný ten, kto nad nim vykonáva dohľad. Zodpovednosti je zbavený len ak preukáže, že svoj dohľad nezanedbal. Kto si sám navodí stav ktorý nevie ovládať/alkohol/ je v plnej miere zodpovedný za škodu spoločne s tými ktorí ho do tohto stavu dostali. Za škodu zodpovedá aj ten, kto ju spôsobil úmyselným konaním proti dobrým mravom.

Za škodu vyvolanú povahou zvlášť nebezpečnej prevádzky zodpovedá prevádzateľ rovnako ako prevádzateľ dopravného prostriedku.

18. Spôsob a rozsah škody na majetku a zdraví

HHOTJ

Škoda je ujma, ktorá môže byť spôsobená na majetku alebo zdraví a je vyčíslená peniazmi.

Spôsob a rozsah škody na majetku

Uhrádza sa skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo/ušlý zisk/. Pri škode spôsobenej niektorým trestným činom korupcie sa uhrádza aj nemajetková ujma v peniazoch. Škoda sa uhrádza v peniazoch, ak však o to poškodený požiada a ak je to možné a účelné, uhrádza sa škoda uvedením do predošlého stavu. Ak bola škoda spôsobená úmyselným trestným činom, z ktorého mal páchatel' majetkový prospech, môže súd rozhodnúť, že právo na náhradu škody možno uspokojiť z vecí, ktoré z majetkového prospechu nadobudol, a t aj vtedy, ak inak podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku nepodliehajú výkonu rozhodnutia. Dokiaľ právo na náhradu škody nie je uspokojené, nesmie dlžník s takýmito v rozhodnutí uvedenými vecami nakladať. Pri určení výšky škody sa vychádza z ceny v čase poškodenia.

Spôsob a rozsah náhrady škody na zdraví

Pri škode na zdraví sa jednorázove odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia. Strata na zárobku, ku ktorej došlo pri škode na zdraví, uhradzuje sa peňažným dôchodkom, pritom sa vychádza z priemerného zárobku poškodeného, ktorý pred poškodením dosahoval. Náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti poškodeného alebo pri invalidite sa posúdi a suma tejto náhrady sa určí rovnako ako suma úrazovej renty podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení. Poškodený má nárok na jednorázové vyrovnanie, ktoré sa posúdi a suma jednorázového vyrovnania sa určí podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení. Fyzická osoba, voči ktorej mal zomretý v čase svojho úmrtia vyživovaciu povinnosť, má nárok na pozostalú úrazovú rentu. Pri škode na zdraví sa uhrádzajú aj účelné náklady spojené s liečením. Pri usmrtení sa uhrádzajú aj primerané náklady spojené s pohrebom. Náklady liečenia a náklady pohrebu sa uhrádzajú tomu, kto ich vynaložil. Z dôvodov hodných osobitného zreteľa súd náhradu škody primerane zníži. Vezme pritom zreteľ najmä na to, ako ku škode došlo, ako aj na osobné a majetkové pomery fyzickej osoby, ktorá ju spôsobila, prihliadne pritom aj na pomery fyzickej osoby, ktorá bola poškodená. Zníženie nemožno vykonať, ak ide o škodu spôsobenú úmyselne. Každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti. Zodpovednosti sa zbaví ten, kto preukáže že škodu nezavinil.

SMOZA

19. Zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie

Jedna osoba sa obohatí na úkor inej.

Kto sa na úkor inej bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech, získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Bezdôvodne sa obohatil aj ten, za koho sa plnilo, čo podľa práva mal plniť sám.

Za bezdôvodne obohatenie sa nepovažuje, ak bolo prijaté plnenie premlčaného dlhu alebo dlhu neplatného len pre nedostatok formy.

Takisto sa za bezdôvodné obohatenie nepovažuje prijatie plnenia z hry alebo stávky uzavretej medzi fyzickými osobami a vrátane peňazí požičaných do hry alebo stávky, na súde sa však týchto plnení nemožno domáhať.

Stávka a hra sa nepovažuje za bezdôvodné obohatenie.

Magdaléna Elesztosová

Od: "Magdaléna Elesztosová" <magdalena.elesztosova@ba.drsr.sk>
Komu: "Kurtulíková Jana" <jana.kurtulikova@ba.drsr.sk>
Odesláno: 19. decembra 2006 15:27
Předmět: Očianske právo - hmotné

Občianske právo - hmotné**20. Záväzkovo právny vzťah**

Záväzkovým vzťahom je právny vzťah, z ktorého veriteľovi vzniká právo na plnenie /pohľadávka/ od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť „plniť“ záväzok.

Záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia, alebo z iných skutočností.

Z platného záväzku je dlžník povinný niečo dať, konať, niečo sa zdržať alebo niečo trpieť a veriteľ je oprávnený to od neho požadovať.

Každý z účastníkov si môže vymieniť odstúpenie od zmluvy a dojednať pre ten prípad odstúpené. Kto zmluvu splní aspoň sčasti alebo prijme hoci len čiastočné plnenie, nemôže už od zmluvy odstúpiť, ani keď poskytne odstúpené.

Na to, čo dal pred uzatvorením zmluvy niektorý účastník, hľadí sa ako na preddavok.

Paulová

Od: "Jana Kurtulíková" <jana.kurtulikova@ba.drsr.sk>
Komu: <emilia.paulova@ba.drsr.sk>
Odesláno: 27. decembra 2006 15:12
Predmet: Fw: Občianske právo - hmotné

----- Original Message -----

From: Magdaléna Elesztosová
To: Kurtulíková Jana
Sent: Wednesday, December 27, 2006 2:56 PM
Subject: Občianske právo - hmotné

Občianske právo - hmotné**21. Kúpna zmluva**

Kúpna zmluva je dvojstranný právny úkon. To však nevylučuje, aby na jednej alebo aj na oboch stranách bolo viac účastníkov. Kúpnu zmluvou sa zaväzuje predávajúci odovzdať kupujúcemu predmet kúpy do vlastníctva a kupujúci sa zaväzuje predmet kúpy prevziať a zaplatiť kupujúcemu kúpnu cenu.

Ku vzniku kúpnej zmluvy zákon vyžaduje, aby sa jej účastníci dohodli na predmete kúpy a na kúpnej cene. Podstatnou náležitosťou zmluvy je dostatočné určenie predmetu kúpy, ktorým môže byť akákoľvek hnutelná /napr. automobil, zariadenie domácnosti/ alebo nehnuteľnosť, právo /napr. z duševného vlastníctva/ a iné hodnoty, pri ktorých ich povaha pripúšťa, aby mohli byť predmetom kúpy. Predmetom kúpnej zmluvy však nemôžu byť peniaze, ktoré sú zákonným platidlom.

Predmetom kúpnej zmluvy môže rovnako byť a vec, ktorá vznikne až v budúcnosti. V takom prípade sa hovorí o kúpe budúcej veci.

K podstatným náležitosťiam kúpnej zmluvy patrí aj určenie kúpnej ceny, ktorá je odplatom za predmet kúpy, dojednanou v peniazoch. K určeniu kúpnej ceny najčastejšie dochádza určením výšky kúpnej ceny určitou sumou peňazí. Účastníci kúpnej zmluvy sú povinní dohodnúť kúpnu cenu v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, ktorým je v tomto prípade najmä zákon č. 18/1996 Z.z. o cenách. Ak sa v kúpnej zmluve dohodnutá cena odchyľuje od ceny stanovenej právnymi predpismi, je kúpna zmluva v rozsahu, v akom odporuje týmto predpisom, relatívne neplatná.

Predávajúci je povinný odovzdať vec v dobe určenej v zmluve. Ak táto doba nie je v zmluve určená, je predávajúci povinný odovzdať vec bez zbytočného odkladu po uzavretí zmluvy. Predávajúci má túto povinnosť len vtedy, keď je zmluva riadne plnená aj druhou stranou. Zákon predávajúceho oprávňuje plnenie zmluvy odoprieť, ak kupujúci nezaplatil kúpnu cenu.

Miesto odovzdania veci môže byť určené v zmluve. Ak zmluvnými stranami nebolo dojednané niečo iné, je miestom odovzdania bydlisko predávajúceho, ak je fyzickou osobou, alebo je sídlo, ak je právnickou osobou.

Informacia od NOD32 1941 (20061228)

Tato sprava bola preverena antivirusovym systemom NOD32.
<http://www.eset.sk>

Paulová

Od: "Jana Kurtulíková" <jana.kurtulikova@ba.drsr.sk>
Komu: <emilia.paulova@ba.drsr.sk>
Odesláno: 27. decembra 2006 12:02
Predmet: Fw: Občianske právo - hmotné

----- Original Message -----

From: Magdaléna Elesztosová
To: Kurtulíková Jana
Sent: Thursday, December 21, 2006 11:47 AM
Subject: Občianske právo - hmotné

Občianske právo - hmotné**22. Darovacia zmluva**

Darovacou zmluvou darca niečo bezplatne prenecháva, daruje, sľubuje obdarovanému a ten dar alebo sľub prijíma. Funkciou darovacej zmluvy je bezplatné rozmnoženie majetku obdarovaného na úkor majetku darcu. Predmetom darovania môže byť čokoľvek, najmä však vec, a to buď huteľná vec alebo nehnuteľnosť včítane spoluvlastníckeho podielu na huteľnej veci alebo nehnuteľnosť. Musí však ísť o samostatné veci. Predmetom darovania môže byť tiež právo /napr. právo na výplatu spoluvlastníckeho podielu/.

Základnou podmienkou platnosti darovacej zmluvy je **bezodplatnosť** a **dobrovoľnosť**. Podmienka bezodplatnosti znamená, že za darovanú hodnotu nemá darca dostať protihodnotu. V prípade, že by sa dar poskytoval s príkazom, ktorý má majetkový obsah /napr. obdarovaný je povinný vykonať niečo pre darcu/, nejde o splnenie podmienky bezodplatnosti.

Podmienka dobrovoľnosti je splnená vtedy, ak obdarovaný nemá právnu povinnosť poskytnúť za dar protihodnotu.

K uzavretiu darovacej zmluvy dochádza medzi tým, kto dar prenecháva /*darca*/ a tým, kto dar prijíma /*obdarovaný*/.

Pre vznik darovacej zmluvy sa vyžaduje najmä **určenie predmetu daru** a **prejav vôle** darcu predmet daru darovať obdarovaného ho prijať.

Zákon nepredpisuje pre darováciu zmluvu osobitnú právnu formu. Zákon však v určitých prípadoch predpisuje pre darováciu zmluvu písomnú formu. Z takejto darovacej zmluvy vzniká záväzok darcu odovzdať v stanovenej dobe vec obdarovanému a previesť na neho vlastníctvo. Darovacia zmluva musí byť uzavretá písomne v prípade, že nedôjde k odovzdaniu a prevzatíu daru už pri darovaní, a to aj v prípade, ak by predmetom darovania bola len huteľná vec. K darovaniu nehnuteľnosti sa s ohľadom na charakter daru vždy vyžaduje písomná forma.

K uzavretiu darovacej zmluvy môže dôjsť len medzi živými osobami. Za neplatnú by sa považovala darovacia zmluva, podľa ktorej by k plneniu malo dôjsť až v prípade darovej smrti.

Medzi základné povinnosti darcu patrí povinnosť upozorniť obdarovaného na faktické /napr. darovanie poškodeného alebo nebezpečného predmetu/ a právne vady /napr. darovanie ukradnutej veci/.

Darca sa môže domáhať vrátenia daru, ak sa obdarovaný správa voči nemu a členom jeho rodiny tak, že hmutým spôsobom porušuje dobré mravy. K platnému zrušeniu darovacej zmluvy nie je potrebné súdne rozhodnutie, a to ani vtedy, keď predmetom daru bola nehnuteľnosť.

Informacia od NOD32 1941 (20061228)

Tato sprava bola preverena antivirusovym systemom NOD32.
<http://www.eset.sk>